ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އިން މާފުށި ޖަލުގައި އަމަލުކުރުމަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ޖަލުގައި އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާއިދަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު

ޤަވާއިދަށް ޖުމުލަކޮށް ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު:

- މި ޤަވާއިދުގެ މަޤްޞަދަކީ ޖަލުގައި އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ ގެއިލިން ނާއި ބަންދުކުރުން ނުވަތަ ޖަލުގެ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުން އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ޤަވާއިދުގައިކަން ސާފުވާނެހެން މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
- ޤަވާއިދު އެމަޖެންސީ ގެއްލުމުން، އުވުމުގެ ހިނގާ ހުރިހާ ކަމެއް ރިޕޯޓްކުރަންޖެހޭ ކޮންޓްރޯލް ރޫމް ކަމުގައި، ރިޕޯޓުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތައް ސިފަ ހާލަތް ހިއްސާކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ފަރާތްތައް ނުވަތަ ބޭނުންކުރެވޭގޮތް މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
- ޤަވާއިދު އެމަޖެންސީ ދަށުގައި ހާލަތްތަކުގައި ފުލުހުންގެ ބޭނުންކުރާނެ ގޮތަކީ ޤަވާއިދު ބަލަހައްޓާ ބައިތަކުން ކުރިމަތިވާ ހާލަތްތަކުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް މި ޤަވާއިދުގެ ތެރޭ ކޮށްދީފައިވާގޮތުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
- ޤަވާއިދު ގެއްލުމުގެ ހާލަތެއްގައި ކުރިމަތިވާ ކަންކަމުގެ ދަށުން ބޭސްފަރުވާ ދޭންޖެހޭ ކަންކަން ފޯރުކޮށްދޭ ގޮތުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
- ޖަލުގައި އަތުވެއްޖެ ހާލަތެއް ހިނގައިދިޔަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ސްޓޭންޑިންގ އޮޕަރޭޝަން ޕްރޮސީޖަރ އެއް އެކުލަވާލުމާއި، ޖަލުގައި ހިނގާ ހާލަތްތަކުގައި ބަންދުކުރާ ފަރާތްތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ މުވައްޒަފުން އެކަށީގެންވާ ތަމްރީނު ދިނުމާއި ޖަލުގައި ފަރާތް ސެކިއުރިޓީ ޓީމުތަކުގެ، އަދި ޖަލުގެ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތު ބައިތަކުގައި ހިމެނޭ އަދި ބަޔާންކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ކަންތައްތައް، ޖަލުގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް މި ޤަވާއިދު ބަލަހައްޓާ ތަމްރީނު ދޭނެ ގޮތް ތަރުތީބުވާ ގޮތް މި ޤަވާއިދުގައި ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
- މި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އެމަޖެންސީ ހާލަތްތަކުގެ ދަރަޖައިން ކުރާ އިތުރު ދަރަޖައިގެ ހިންގާ ކުރާ ތަކުގައި ވާހަކަ ... އޮފިސަރުން އެއްބާރުލުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނަށް އެ ހާލަތެއްގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

ވަކިވަކި މާއްދާތަކަށް ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތައް

ނޯޓް: ރަތްކުލައިން ދައްކާފައިވަނީ ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތަކެވެ.

ޖަލުގައި އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާއިދު			
	ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތް	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	އިޞްލާޙު ހުށަހަޅާ ސަބަބު
1	3 ވަނަ މާއްދާ: މަޤްޞަދު މި ޤަވާއިދުގެ މަޤްޞަދަކީ ޖަލުގައި އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ،	- މި ޤަވާއިދުގެ މަޤްޞަދުގައި ބަޔާންކޮށް އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް އަންގައިދޭ ފަރާތްތަކަށް	

	ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި ކަންތައްތައް އަންގައިދިނުމެވެ.	ކޮބައިކަމާއި އަދި އެ ކަންކަމުގެ ޒިންމާ ނަގާނެ ފަރާތްތައް މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ނުވާކަމެވެ. - ކާރިސާއެއް ހިނގައިދިޔަމަ، އެންމެފަހުން ... ކާރިސާއެއް ހިނގައިފިނަމަ ... މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ނުވާކަމެވެ.	
2	6 ވަނަ މާއްދާ: ކޯޓު ޙުކުމް (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ޖަލުގައި ... ކޯޓު ... ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. (4) ފައިދާއަކު ނުވަތަ ބަނޑުދިރުކަމު ޖަރީމާ އޮޕަރޭޝަނަކު ... ހިނގުން.	6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރަށް އަންނަނިވި އިޞްލާޙު ހިމެނުއްވުމަށް: (4) ފައިދާއަކު ނުވަތަ ބަނޑުދިރުކަމު ޖަރީމާ އޮޕަރޭޝަނަކު ... ހިނގުން ނުވަތަ ޖަރީމާ އޮޕަރޭޝަނަކު ފައިދާއަކަށް ނުވަތަ ބަނޑުދިރުކަމު ... ހިނގުން.	އެއްވެސް ބާވަތެއްގައި ޖަރީމާ ... ނުވަތަ ބަނޑުދިރުކަމު ... ކަމާއިބެހޭ ... ހިނގުމުގެ ... ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
3	7 ވަނަ މާއްދާ: ކޯޓު އޯޑަރު (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ޖަރީމާގައި އެއްޖެހުން ބާވަތެއް މުދަލާ ގުޅުންހުރި ކޯޓު އޯޑަރު އިޝްތިހާރު ޖެހޭނީ ބާވަތްތަކެވެ. (2) ފައިދާއަކު ނުވަތަ ބަނޑުދިރުކަމު ބާވަތް ... ގަނޑުގައި ގެއްލުމެއް ލިބޭ ފަދަ ހާލަތްތައް ގެއްލުވުން.	- 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ " ބާވަތް ނުވާނެ ... ގައި" މި އިބާރާތް އިޞްލާޙު ... ފާހަގަކުރެވެއެވެ.	
4	9 ވަނަ މާއްދާ: ސަރުކާރުން އެހީވުން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް (ހ) ސަރުކާރުން އެހީވުން ސްޕޮންސަރ ޕްރޮޖެކްޓްސަށް ދޭން ޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފައިދާއާއި ބަނޑުދިރުކުރުން، އެ ދިރުން ... ހުރިޖަގަހަކަށް ވީ އެންމެ ... ގައިރުޤާނޫނީ ... ހުރިހާ	9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އަންނަނިވި އިޞްލާޙު ހިމެނުއްވުމަށް: (ހ) ސަރުކާރުން އެހީވުން ސްޕޮންސަރ ޕްރޮޖެކްޓްސަށް ދޭން ޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފައިދާއާއި ބަނޑުދިރުކުރުން، އެ ދިރުން ... ހުރިޖަގަހަކަށް ވީ އެންމެ ... ގައިރުޤާނޫނީ ... ހުރިހާ	- ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013) ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި އަނިޔާއެއް ދިނުމުގެ ބޮޑުމިނުގައި ވަކި ތަނަކަށް ގެންދަނިކޮށްގެ އިންސާފު ލިބިގަތުން، ކުރިން އެހެން މަނަވާ ނުވަތަ، ދެރަވާ ހަމަޖެހިފައި	

	ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނަކަށް ގެންދަންވާނެއެވެ.	ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނަކަށް ގެންދަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް ގެންދެވޭ ތަންތަނަކީ ބަންދު މުޖުރިމުންނާއި ޒާއިރުން ޒިޔާރަތް ގެނެސް ޒިޔާރަތް އަހުލުވެރިކަމާއި އެތަންތަނުގެ މައުލޫމާތު ލިޔުމުން އަންގާފައިވާ ތަންތަން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.	ނުލިބޭގޮތަކަށް، ބަންދުގައި ހުރި މަރުކަޒު ނޫން އެހެން މަރުކަޒުތަކަށް ނުވަތަ ތަނަކަށް ގެންދިއުމަކީ ނަފްސާނީ އަނިޔާ ކުރުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިފަދަ ކަމަކަށް ފުރުސަތު ނުދިނުމުގެ ގޮތުން މި މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހު މި ދަށު އަމުރުގައި ހިމެނުމަކީ ކުރިއެރުމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.
5	**9 ވަނަ މާއްދާ: ސައިރަން އެޅުމުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތް** (ނ) ސައިރަން އެޅުމުން ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް މުވައްޒަފުން ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ ޖަލު އޮފިސަރުން ވަގުތުން ޖަލު ސަރަހައްދަށް ވަންނަން ޖެހޭނެއެވެ.	- 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ސިވިލް މުވައްޒަފުން ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ ޖަލު އޮފިސަރުން ވަގުތުން ޖަލު ސަރަހައްދަށް ވަންނަން ޖެހޭނެއެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ 'ޖަލު ސަރަހައްދު' ކަމުގައި މި މާއްދާގައި މާނަކޮށްފައި އޮވެނީ ހާއްސަ ހިސާބު ސަރަހައްދަކަށް ދިޔުންކަން ނުވަތަ ޖަލުގެ ކޮން ސަރަހައްދެއްކަމާއި އަދި އެ ސަރަހައްދަށް ދާ އޮފިސަރުންގެ ޒިންމާއަކީ ކޮބައިކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. - ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އިން ކުރާ ތަހުޤީޤުތަކުން، ޖަލުގައި ކޯޑު ރެޑް އިއުލާންކުރާ ވަގުތު ޖަލުގެ ހުރިހާ އޮފިސަރުން ކޯޑު ރެޑް އަޅަން ގެނުވެދިނު ހާދިސާ ހިނގިޔަނަމަ އެއްވުމުގެ ސަބަބުން، އެ ބަންދީ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށްވުރެ ގިނައިން އެ ސަރަހައްދަށް މީހުން އެއްވޭ ގޮސް ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013) ގައި 'ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ އަދަބެއް ނުވަތަ ޓޯޗަރގެ އަދަބެއް' ގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އަދަބުތައް ހިނގާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ އެފަދަ ހާދިސާތައް ތަކުރާރުވުން ނުދިނުމަށް، މިފަދައިން ޖަލު ސަރަހައްދަށް ހުރިހާ އޮފިސަރުން ވަނުމުގެ ބޭނުމާއި އެފަރާތްތަކުގެ ދައުރާއި ޒިންމާ މި ޖަލު އަމުރުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.	

12 ސެޕްޓެންބަރު 2021

ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް: ޢާއިޝަތު ނަސީމާ

މަޤާމު: ލީގަލް އޮފިސަރ